

Task Force Kwetsbare groepen
Consultatiegroep

Thematiek: Kwetsbare groep

Vreemdelingen wiens kort of tijdelijk verblijf afloopt of die al een bevel kregen om het grondgebied te verlaten (BGV) en die wegens overmacht het land niet kunnen verlaten

1. Probleemsituatie

Beschrijf een probleem dat het gevolg is van de COVID-19-crisis of dat verergerd is door de Coronaviruscrisis Covid-19. Gelieve specifiek en bondig te zijn en de causale verbanden uit te leggen (maximum 15 regels).

In 2000 heeft het Hof van Cassatie duidelijk beslist dat **vreemdelingen zonder wettig verblijf die niet naar hun herkomstland kunnen terugkeren** maatschappelijk dienstverlening moeten krijgen. "Overwegende dat uit de opzet van de wet blijkt dat die beperking uitsluitend geldt voor de vreemdelingen die weigeren gevolg te geven aan het bevel om het grondgebied te verlaten, maar niet voor hen die om redenen, onafhankelijk van hun wil, verhinderd zijn naar hun land van herkomst terug te keren; dat het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn ten aanzien van laatstgenoemden gehouden blijft tot maatschappelijke dienstverlening tot het ogenblik waarop zij in staat zijn het grondgebied effectief te verlaten;" (Cass. 18 december 2000, rol nr. S980010F, juridat.be)

Hoewel de OCMW's in dergelijke gevallen meestal steun weigeren, passen de arbeidsrechtvaarders deze rechtspraak toe en veroordelen zij het betrokken OCMW tot steunverlening.

Op dit moment zal de POD MI enkel de kosten voor maatschappelijke dienstverlening ten laste nemen wanneer de Dienst Vreemdelingenzaken **een verlenging van het bevel heeft toegekend op grond van geboorte, zwangerschap of medische redenen**. Deze kosten worden terugbetaald binnen de grenzen vastgelegd door het Ministerieel Besluit van 30 januari 1995 en voor zover een voorafgaand sociaal onderzoek het bestaan en de omvang van de nood heeft kunnen vaststellen.

In andere gevallen van overmacht, indien de persoon in de onmogelijkheid is terug te keren, en **een verlenging van het bevel** kreeg, kunnen de OCMW's toch steun toekennen. De POD MI betaalt deze steunverlening niet terug tenzij de rechterlijke macht het OCMW veroordeelt om steun toe te kennen aan de betrokkene op grond van het algemeen principe van overmacht omdat de betrokkenen wegens redenen onafhankelijk van zijn wil langer op ons grondgebied moet verblijven. <https://www.mi-is.be/nl/faq/als-er-sprake-van-medische-overmacht-worden-de-kosten-voor-maatschappelijke-dienstverlening-dan> In de praktijk zullen OCMW's dus eerder weigerachtig reageren om steunverlening toe te kennen en moeten de betrokkenen eerst via een juridische omweg de aanspraak maken op de steun.

2. Gewenste situatie

Wat zou de gewenste situatie zijn om de hierboven beschreven situatie te voorkomen EN/OF te verhelpen? (Beschrijf het verwachte resultaat en niet de middelen om het te bereiken maximum 5 regels).

Task Force Kwetsbare groepen
Consultatiegroep

De POD MI neemt nu enkel de financiële steun ten laste wanneer het BGV door overmacht werd verlengd wegens zwangerschap, geboorte of medische redenen of ingeval van een rechterlijke beslissing. Deze mogelijkheid moet uitgebreid worden naar andere situaties van medische, administratieve of praktische overmacht voor personen die behoeftig zijn.

Personen die zich in de onmogelijkheid bevinden om terug te keren naar hun land van herkomst, zouden financiële steun moeten krijgen van het OCMW, zonder voorafgaandelijk te moeten procederen voor de arbeidsgerechten.

3. Belangrijkste betrokkenen / verantwoordelijken

Welke diensten, administraties, verenigingen spelen een rol bij de probleemsituatie?

Welke overheden en/of ministers hebben bevoegdheden in verband met de probleemsituatie?

POD MI, OCMW's

4. Voorstel van actie en/of van maatregel

Beschrijf de acties en de middelen voor de uitvoering ervan om het verwachte resultaat te bereiken.

- a) De POD MI geeft duidelijke richtlijnen aan OCMW's zodat de terugvordering van de maatschappelijke dienstverlening wordt voorzien voor vreemdelingen zonder wettig verblijf die het grondgebied niet kunnen verlaten wegens overmacht (medische of administratieve of praktische) zoals gesteld door het Hof van Cassatie en het Grondwettelijk Hof. De praktische onmogelijkheid wordt bv. met informatie over de reisbeperkingen van IATA aangetoond (zie <https://www.iatatravelcentre.com/international-travel-document-news/1580226297.htm>)
- b) Aandringen bij OCMW's om de rechtspraak in verband met sociale steun bij 'onmogelijke terugkeer wegens medische overmacht' te respecteren en in beleid op te nemen, zodat dit niet meer eerst moet geëist worden via de rechtbank.